

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสถานการณ์ปัจจุบัน กระแสการเปลี่ยนแปลงในทางสังคมของยุคโลกาภิวัตน์ มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมากส่งผลกระทบต่อสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครอง ที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพความก้าวหน้าตามกระแสของสังคมโลก (วิโรจน์ ศรีโสภา, 2544, หน้า 7) ประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเพราะภาวะเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นสิ่งที่มีได้เกิดจากคุณภาพของคนในสังคมไทยเองหรือมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีที่พึ่งตนเองได้ เมื่อสถานการณ์ของโลกและสภาวะเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปก็ส่งผลให้ประเทศไทยในยุคปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลง กรมวิชาการ (2540, หน้า 1) ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการทำลายวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามที่ล้อมรอบเอกลักษณ์ของชาติลงไป อย่างไรก็ตามประเด็นปัญหาที่คนไทยกำลังเผชิญอยู่ในยุคปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นประเด็นทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมล้วนแล้วแต่มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยในอดีต การย้อนพินิจและอภิปรายถึงปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงจากอดีตมาถึงปัจจุบันตั้งนั้นการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพจึงมีคุณค่าทางการศึกษา กรมวิชาการ, (2543, หน้า 1) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงมีความเห็นเหมือนกันว่า หัวใจที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศไทยนั้นก็คือการพัฒนาคุณภาพของคนไทยและสิ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของคนไทยได้ดีก็คือการศึกษา ที่มีวิธีการกระบวนการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดเองด้วยสติปัญญาของตนได้ลงมือกระทำปฏิบัติเอง จนสำเร็จและนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ต่าง ๆ มาสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้นกับตนเองได้ และสามารถเลือกการดำเนินชีวิต การแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีทักษะประสบการณ์และความชำนาญในการดำเนินงานที่หลากหลาย

การศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนเพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของชาติโดยมุ่งเน้นพัฒนาคนให้เต็มศักยภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ควบคู่กับการพัฒนาระบบ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเปลี่ยนวิธีและค่านิยมที่เน้นการพัฒนา

องค์รวม แต่การสอนในปัจจุบันมักจะสอนให้จำสอนให้เชื่อมากกว่าสอนให้ขัดแย้ง สอนเนื้อหา มากกว่าสอนกระบวนการแสวงหาความรู้ มิได้ดึงเอาศักยภาพของนักเรียนออกมาใช้ เป็นการปิดกั้นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนโดยสิ้นเชิง ทำให้นักเรียนขาดประสบการณ์ในการศึกษาค้นคว้าความจริงรอบตัว ไม่ได้ฝึกการเลือกรับความจริงจากข้อมูลข่าวสารที่มีมากมายทั้งจริงทั้งเท็จ ไม่อาจแยกความจริงกับความเท็จได้ การเรียนการสอนไม่ได้สอนวิธีคิด

โครงการ เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง เป็นการสร้างศักยภาพทางการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยวิธีของตนเองและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วย รวมทั้งรู้จักวางแผนการทำงาน การลงมือปฏิบัติและตรวจสอบผลงานเพื่อการปรับปรุงหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน ชาตรี เกิดธรรม (2547, หน้า 7) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถของตนเอง ซึ่งอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือกระบวนการอื่น ๆ ที่เป็นระบบ ไปใช้ในการศึกษาหาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ ภายใต้อำนาจแนะนำ ประเมินและความช่วยเหลือจากผู้สอนหรือผู้ที่เชี่ยวชาญเริ่มตั้งแต่การเลือกเรื่องหรือหัวข้อที่จะศึกษา การวางแผน การดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนดตลอดจนการนำเสนอผลงาน ซึ่งในการจัดทำโครงการนั้นสามารถทำได้ทุกระดับชั้น อาจเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม จะกระทำในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียนก็ได้ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545, หน้า 5) ดังที่ สุมณฑา พรหมบุญ (2542, หน้า 2) กล่าวว่า การเรียนรู้จากครูซึ่งเน้นเนื้อหาวิชาเป็นหลักในการสอนย่อมไม่เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพราะความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็ว สิ่งที่เราเรียนรู้ในโรงเรียนอาจล้าสมัยในเวลาไม่นานนักเพื่อเป็นการสร้างมิติใหม่ทางการศึกษาที่เรียกกันว่า การศึกษา 100% การศึกษาตลอดชีวิตหรือสังคมแห่งการเรียนรู้หนทางที่จะไปสู่มีติดังกล่าวได้ ต้องส่งเสริมผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ตามการสอนแบบโครงการ ช่วยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลายและยืดหยุ่น เกิดการเรียนรู้จากครู ผู้ปกครอง ชุมชนและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง

การจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น ต้องอาศัยกระบวนการเรียน การสอนที่ดีมีระบบอย่างมีขั้นตอน สามารถให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและปรับตัว เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ โครงงานเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เน้นนักเรียน เป็นสำคัญ มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนที่อยู่ในสังคมยุคปัจจุบันที่มีข้อมูลข่าวสารสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว ของยุคโลกาภิวัตน์ ได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยการบูรณาการสาระต่าง ๆ ให้เหมาะสมโดย อาศัยทักษะทางสติปัญญา ความคิดวิเคราะห์เลือกปัญหาที่ต้องการศึกษาด้วยตนเอง วางแผนค้นหา จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ลงมือปฏิบัติเรียนรู้ด้วยตนเอง สรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองมีการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและนำไปใช้ได้ ซึ่งมีผลดีต่อนักเรียนให้มีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าใน ตนเอง รวมทั้งแก้ไขข้อขัดแย้งทางอารมณ์ ปรับตัวให้เข้ากับสังคมรู้จักกระตุ้นแรงจูงใจ มุมานะ และพัฒนาระดับสติปัญญาทางศีลธรรมให้เกิดประโยชน์กับนักเรียน สนอง อินละคร (2544, หน้า 217) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยโครงงานเป็นการสอนแบบหนึ่งที่จะช่วยทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และ พัฒนาทักษะในการทำงานหรือการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง ช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยในตนเองได้เป็นอย่างดี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่าง เต็มความสามารถ และผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนในการทำงานร่วมกัน เคารพและรับ ฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ฝึกการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และทุกคนสามารถมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียน มีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ซึ่งโครงงานจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในวิชาประวัติศาสตร์ที่จะช่วยให้นักเรียนได้มี ความเข้าใจในท้องถิ่นและประวัติความเป็นมาของชุมชนในอดีตโดยได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วย ตัวเอง

ด้วยเหตุผลนี้ในฐานะที่ผู้ศึกษาเป็นครูผู้สอนในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของ โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม จึงมีความสนใจที่จะสร้าง แผนการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน เรื่อง ย้อนรอยอดีตคอยเต่า ของนักเรียนขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ นักเรียนรู้จักการค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปสร้างเป็นองค์ ความรู้ด้วยตนเองได้ โดยหวังว่าผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน

ในสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของโรงเรียนคอยเต่าวิทยาคมให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นอันจะเกิดประโยชน์สูงสุดให้กับผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อสร้างแผนการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน เรื่อง ย้อนรอยอดีตคอยเต่า สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญที่จะประเมินแผนการเรียนรู้ จำนวน 10 ท่าน เช่น ศึกษานิเทศก์ และครูสังคมศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการสร้างแผนการเรียนรู้ และจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยใช้โครงงาน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัย คือ การสร้างแผนการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน เรื่อง ย้อนรอยอดีตคอยเต่า สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

นิยามศัพท์เฉพาะ

การสร้างแผนการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ เรื่อง ย้อนรอยอดีตคอยเต่า โดยใช้โครงงานที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถของตนเอง อาจเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม จะทำให้เวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียนก็ได้

ย้อนรอยอดีตคอยเต่า หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของชุมชนบริเวณโดยรอบของทะเลสาบคอยเต่า อำเภอคอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หมายถึง นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอคอยเต่า สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ผลจากการศึกษาช่วยให้ได้แผนการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน เรื่องย้อนรอยอดีตคอยเต่า
สำหรับใช้สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่
2. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเป็นแนวทางเพื่อจัดทำ
แผนการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้โครงงาน ได้อย่างมี
ประสิทธิภาพมากขึ้น